

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
ข้อมูล ณ วันที่ 18 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2568

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ - สกุล : นายพีรพล คงแสง
3. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : 134 หมู่ที่ 10 บ้านป่าโพธิ์ ตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
โทรศัพท์ : 0887896153 Facebook : - Line : -
4. เกิด พ.ศ. 2521 ปัจจุบันอายุ 47 ปี
5. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง
6. ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (บางพระ) จังหวัดชลบุรี
คณะ/สาขาวิชา : คณะเกษตรศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์
7. อาชีพปัจจุบัน
☐ 7.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ 7.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ข้าราชการการเมือง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช)
8. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร 200,000 บาท/ปี
9. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก : เมื่อปี พ.ศ. 2563

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน
2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 5 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
  - 2.1 แปลงเรียนรู้ข้าวอินทรีย์
  - 2.2 แปลงเรียนรู้พืชผักอินทรีย์
  - 2.3 แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ โคเนื้อ ปลา เป็ด และไก่
  - 2.4 แปลงเรียนรู้เห็ดนางฟ้า
  - 2.5 แปลงเรียนรู้หญ้าแพนหาง

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 6 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 3.1 ฐานเรียนรู้ข้าวอินทรีย์
- 3.2 ฐานเรียนรู้พืชผักอินทรีย์
- 3.3 ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ โคเนื้อ ปลา เป็ด และไก่
- 3.4 ฐานเรียนรู้เห่นแดง
- 3.5 ฐานเรียนรู้หญ้าแพงโกลา
- 3.6 ฐานเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดิน

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 5 หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) การปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางเกษตร
- 2) การจัดการศัตรูพืชด้วย IPM

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน
- 2) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) หลักสูตรความรู้ด้านการเกษตรเชิงพื้นที่และการตลาด

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการจัดการดินอย่างเหมาะสม

พื้นที่ ศพก. แห่งนี้ปลูกพืชหลากหลายชนิด และหมุนเวียนไปตามฤดูกาลทำให้ได้ผลผลิตที่ปริมาณสูงและคุณภาพดี ดังนั้น การจัดการดินอย่างเหมาะสมจะช่วยให้การใช้ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนในส่วนที่ไม่จำเป็น การเรียนรู้สภาพดิน ธาตุอาหาร และการจัดการที่เหมาะสมจะทำให้การผลิตพืชมีสัทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรสามารถจัดการศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องวิธี และนำไปถ่ายทอดต่อได้

เนื้อหา

- 1) เรียนรู้ลักษณะทางกายภาพของดินและปุ๋ย
- 2) ธาตุอาหารที่จำเป็นกับพืช
- 3) ดินขาดธาตุอาหารพืชแสดงออกอย่างไร
- 4) ความเป็นพิษของธาตุอาหารและการวินิจฉัย
- 5) การเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ลงสำรวจปัญหาจากแปลงเรียนรู้ วินิจฉัย และแนวทางการแก้ไข

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเสนอปัญหา/อุปสรรค และแนวทางเพื่อการพัฒนา

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

สำนักงานเกษตรอำเภอยางสีสุราช ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ของตนเองซึ่งได้ดำเนินการในหลายกิจกรรม เช่น ข้าว พืช ประมง ปศุสัตว์ โดยได้จัดตั้งศูนย์ที่ตำบลนาฏ ซึ่งศูนย์ดังกล่าวเกษตรกรสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แบบผสมผสาน จนเป็นตัวอย่างการสร้างอาชีพเสริมจากกิจกรรม การปลูก พืช เลี้ยงสัตว์ ประมง ภายในแปลงเรียนรู้ได้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จุดเริ่มต้นของการเป็นเกษตรกร นายพีรพล คงแสง เดิมทำงานพนักงานบริษัทเอกชน ผู้จัดการฝ่ายผลิตกิจการจัดการสัตว์ครบวงจร บริษัท CPF (เครือเจริญโภคภัณฑ์) ในประเทศไทยและต่างประเทศ ปี พ.ศ 2555 ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ได้ตัดสินใจลาออกจากงาน เพื่อกลับมาดูแลบิดา มารดา ที่บ้านเกิด โดยได้เริ่มต้นงานด้านการเกษตร คือทำการเกษตรด้านปศุสัตว์อย่างเดียว ตอนนั้นได้ลงทุนซื้อโคเนื้อ จำนวน 20 ตัว เพื่อมาเลี้ยงแบบโคขุน โดยการลงทุนสร้างโรงเรือนเลี้ยงโคขุนโดยใช้ฟางอัดและอาหารสำเร็จรูป เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 10 ตัว และเปิดเนื้ออีกจำนวนหนึ่ง ในการกลับมาใช้ชีวิตและทำการเกษตรที่บ้านนี้ ได้มองเห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ทำอยู่ปัจจุบันยังเป็นแบบเดิม ๆ เคยทำอะไรก็ทำแบบนั้น จึงมีความคิดในการที่จะรวมกลุ่มเกษตรกร แต่ตนเองต้องเป็นศูนย์เรียนรู้ เรียนรู้ตัวเองก่อน ก่อนที่จะไปถ่ายทอดให้คนอื่นได้ จึงค่อย ๆ พัฒนาฟาร์มตนเองซึ่งในขณะนั้นต้องต่อสู้กับคนในครอบครัว คือพ่อแม่เพราะท่านยังมายอมรับในการเปลี่ยนแปลง

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ต้นทุนการผลิตที่สูงเพิ่มขึ้น ค่าปุ๋ยและอาหารสัตว์ที่แพงขึ้นจึงได้ปรึกษา สน.เกษตรอำเภออย่างสีสุราช แนะนำให้เลี้ยงเหนงแดงและปลูกหญ้าแพงลาวเพื่อต้นทุนอาหารสัตว์ อีกทั้งได้เรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยลดต้นทุนการผลิตลงได้มาก

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

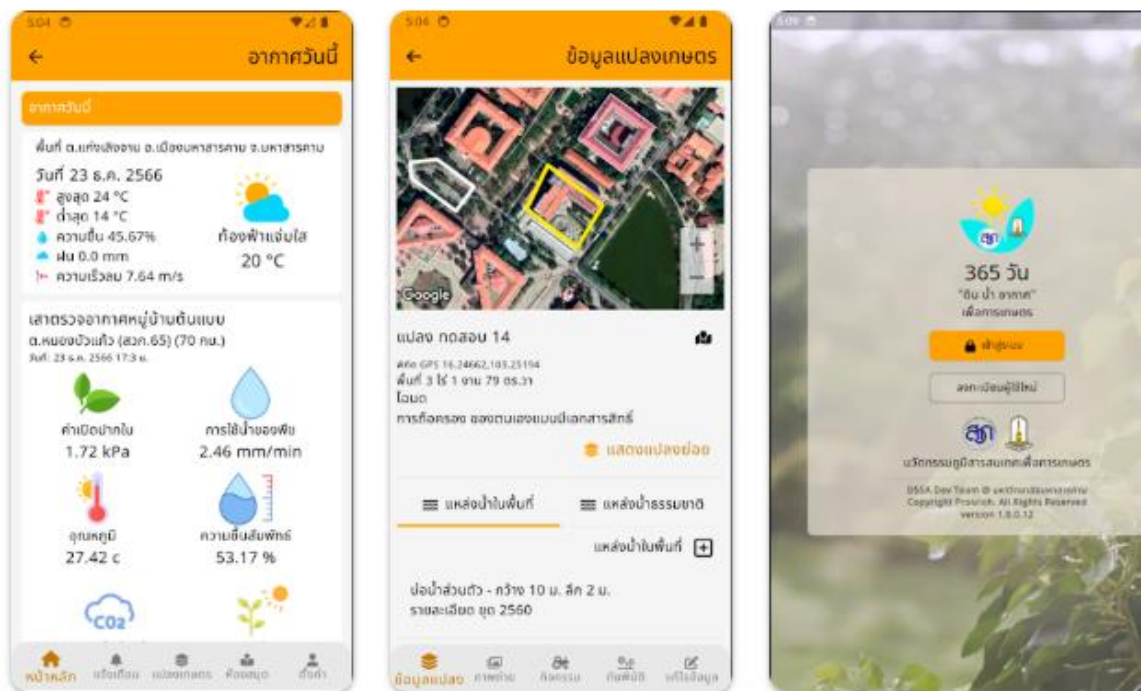
1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ในพื้นที่ ศพก. หลัก ได้รับความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหาสารคามจัดตั้งเสาอากาศวิทยุพยากรณ์ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกับ application 365 days ดิน น้ำ อากาศ เพื่อช่วยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศ ชุดดิน ประเภทดินในพื้นที่ แหล่งน้ำใกล้เคียง ปริมาณที่พืชใช้ต่อวัน รวมไปถึงพิกัดแปลงเกษตรกรได้ ซึ่งเกษตรกรสามารถนำนวัตกรรมนี้ไปต่อยอดในการปลูกพืชและการจัดการแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดปัญหาการผลิตที่เกิดจากสภาพแวดล้อมได้ นอกจากนี้ยังมีกล่องควบคุมการให้น้ำเพื่อการเกษตรแบบไม่ใช้ไฟฟ้า (Water Fit Simple) ซึ่งได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เค สมาร์ท ไลฟ์ แอนด์ อินโนเวชั่น ผู้ให้บริการระบบงานเกษตรอัจฉริยะ (Agriculture System Integrator: ASI) เพื่อทำหน้าที่ส่งต่อ

เทคโนโลยีให้เกษตรกรใช้บริหารจัดการน้ำในแปลงปลูก เพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตของตนเองได้ไม่เว้นแม้บน
ดอยสูง

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เข้าใช้ application 365 days ดิน น้ำ อากาศ สามารถทราบปริมาณน้ำฝน สภาพอากาศ
ปริมาณการใช้น้ำของพืชในแต่ละชนิด การคาดการณ์ปริมาณน้ำในพื้นที่และภัยแล้ง สภาพดิน สามารถใช้งานได้
ตลอดเวลา ปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาเข้ากับระบบ Internet of Thing (IoT) เพื่อควบคุมปริมาณน้ำ
ในแปลงได้

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

พื้นที่ ศพก. แห่งนี้ เรียนรู้ความเหมาะสมของการปลูกพืชจาก Agri maps ข้อมูลปริมาณน้ำฝน และชุดดิน ซึ่งได้ข้อมูลจากแผนพัฒนาตำบลนาฏ ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักเกษตรอำเภอยางสีสุราช จึงเข้าใจความเหมาะสมในการทำการเกษตรในพื้นที่อีกทั้งยังใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในนาข้าว ลดพื้นที่ปลูกข้าวและปลูกหญ้าแพงโกลาแทน และเลี้ยงแพะแทนเพื่อลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

- 1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 4 ชนิด ประกอบด้วย
  - 1.1) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน 10-0-0 (ไร่-งาน-วา)
  - 1.2) ผัก พื้นที่ปลูกจำนวน 0-2-0 (ไร่-งาน-วา)
  - 1.3) หญ้าแพงโกลาพื้นที่ปลูก จำนวน 2-0-0 (ไร่-งาน-วา)
  - 1.4) แหนแดง
- 2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 1 ชนิด ประกอบด้วย
  - 2.1) ปลานิล จำนวน 20,000 (ตัว)
- 3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 3 ชนิด ประกอบด้วย
  - 3.1) โคเนื้อ จำนวน 10 (ตัว)
  - 3.2) เป็ดไข่ จำนวน 250 (ตัว)
  - 3.3) ไก่ จำนวน 1,000 (ตัว)
- 4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 4 ชนิด ประกอบด้วย
  - 4.1) สมุนไพร จำนวน 2 (งาน)
  - 4.2) มะพร้าว จำนวน 30 (ต้น)
  - 4.3) กล้าย 20 (ต้น)
  - 4.4) มะม่วง 5 (ต้น)

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

- 1) สินค้า เกษตรผสมผสาน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
  - 1.1) ข้าว เป็นเงิน 3,500 บาท/ไร่
  - 1.2) ผัก เป็นเงิน 0 บาท/ไร่ (ซื้อได้ฟรี)
  - 1.3) หญ้าแพงโกลา เป็นเงิน 6,000 บาท/ไร่
  - 1.4) ปศุสัตว์และประมง เป็นเงิน 3,000 บาท/ไร่
  - 1.5) สินค้าอื่น ๆ เป็นเงิน 1,500 บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต 14,000 บาท/ไร่

รายได้ 200,000 บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : การจำหน่ายพืชผักที่ปลูกตามฤดูกาล ไข่เป็ด และสมุนไพรในชุมชน

เฉลี่ยรายได้วันละ 1,000 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : การจำหน่ายสมุนไพร ไก่ หมู แพะ โกล่า

เฉลี่ยรายได้เดือนละ 30,000 บาท/เดือน

4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : การจำหน่ายข้าว ปลา ไข่ หมู ไก่

เฉลี่ยรายได้ปีละ 300,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- 1) ครอบครัวอบอุ่น ได้อยู่ใกล้ชิดครอบครัว ดูแลสุขภาพ
- 2) พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนา และมีรายได้สู่ครัวเรือนมากขึ้น

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- 1) เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านการเกษตร และนำไปต่อยอดได้

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- 1) ชุมชนได้บริโภคสินค้าที่ปลอดภัยราคาถูก

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ลดต้นทุนการผลิต
- มีรายได้หมุนเวียนตลอดปี
- สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- เกษตรกรต้นแบบปลูกป่าเพิ่มเติมในพื้นที่ ศพก. และงดใช้สารเคมี ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจ จัดกิจกรรมการปลูกไม้ยืนต้น จากตอนแรกปลูกต้นไม้เพื่อรักษาความชุ่มชื้นและต้องการให้มีร่มเงาและดึงดูดความชุ่มชื้น จากเดิมปลูกไม้อย่างนา ไม้ประดู่ ในปริมาณไม่มากจากนั้นค่อยๆขยายเพิ่มเติม เพื่อจะได้เป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำแล้วในอนาคต สามารถจำหน่าย และเมื่อต้นไม้เติบโตเราสามารถนำกิ่งไม้ มาทำเป็นเชื้อเพลิงและนำไปเผาไหม้ไปห่มดินเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี เป็นการลดต้นทุนได้ในอนาคต ซึ่งพืชแต่ละชนิดก็จะมีธาตุอาหารที่แตกต่างกันไปเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับดินและธรรมชาติได้

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ด้านการเกษตร เป็นแปลงศึกษาเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งพืชส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้าว และหญ้าแพงโกลา ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในชุมชนได้

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นศูนย์กลางการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานในพื้นที่ และเกษตรกรที่สนใจ ให้ความรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์ประสานงานข่าวสารด้านการเกษตร ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และดำเนินการส่งข้อมูลข่าวสาร ถึงสำนักงานเกษตรอำเภอยางสีสุราช เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมและหาทางออกสำหรับการแก้ปัญหาโดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชุม

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การจัดการพื้นที่ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต และการทำเกษตรผสมผสาน

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เกษตรกรในพื้นที่นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการจัดการพื้นที่ ประสานงานผ่านเกษตรกรต้นแบบซึ่งปัจจุบันอำเภอยางสีสุราชมีพื้นที่ปรับเปลี่ยนจากนาข้าวเป็นหญ้าแพงโกลามากกว่า 1 พัน ไร่

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสำหรับหน่วยงานในพื้นที่ จัดประชุมให้ความรู้ งานด้านการเกษตร เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านวิชาการเกษตร

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เกษตรกรต้นแบบมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน เรียกได้ว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นตัวแทนงานวิชาการด้านการเกษตร เป็นอาสาสมัครเมื่อได้รับมอบหมายให้เข้าฝึกอบรมเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง และชุมชน

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ช่วยเหลืองานในชุมชนเมื่อมีโอกาส และสนับสนุนผลผลิตใน ศพก. เพื่อในงานต่าง ๆ ของชุมชน

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“พัฒนาตนเอง พัฒนางานด้านการเกษตรกรในชุมชน ซึ่งต้องทำให้เขาเห็นเป็นแบบอย่าง สร้างแปลงไร่นาตนเองให้เป็นศูนย์เรียนรู้ก่อนการถ่ายทอดสู่คนอื่น ตนเองพึงพาตนเองได้ พึ่งน้องเกษตรกรพึงพาตนเองได้ เปรียบเสมือน การได้ตอบแทนคุณแผ่นดิน ถือว่าเกิดมาคุ้มค่าแล้วในชีวิตนี้”

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรอำเภอยางสีสุราช

นายวิระพงษ์ สุขโข

ตำแหน่ง เกษตรอำเภอยางสีสุราช

นางสาวนวลอนงค์ ปะริเวทัง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นายมารุตพงศ์ กฤตเวทิน

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวกฤษฎณาพร เทิดกิจเจริญ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

2.1 การถอดบทเรียนแบบ AAR (After Action Review)

2.2 แบบสอบถาม

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

- 1) เกษตรกรต้นแบบขาดการบันทึกขั้นตอนในบางกิจกรรม ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน
- 2) ไม่สามารถเข้าถอดบทเรียนได้ตามแผน เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจหลายด้าน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรดำเนินการเข้าถอดบทเรียนประจำปี เพื่อประเมิน และติดตามการพัฒนาของเกษตรกรต้นแบบ และศพก.หลัก
- 2) จัดทำแบบบันทึกสำหรับเกษตรกรต้นแบบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบรายงานสำหรับเข้าถอดบทเรียนในครั้งต่อไป

*** หมายเหตุ 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย อำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

อำเภอสามโก้ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีงบประมาณ 2568

จุดเด่น 1. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือก (ปลูกหญ้าแพงโกล่า)

[illegible]

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา													หมายเหตุ
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
2.6 คณะกรรมการ ศวก.																	
- ประชุมคณะกรรมการ ศวก.																	
* ระดับอำเภอ (4 ครั้ง)	10	ราย	4,000				↔ 15 (1)			↔ 14 (2)		↔ 29 (3)			↔ 5 (4)		
* ระดับจังหวัด (4 ครั้ง)	2	ราย	-				↔ 6 (1)			↔ 11 (2)		↔ 15 (3)		↔ 24 (4)			
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี						←										→	
2.7 ถอดบทเรียน ศวก. หลัก	1	ศูนย์	2,500									←		→			
2.8 พัฒนาครูบัญชี ประจำ ศวก. หลัก						←										→ สดส.	
2.9 คัดเลือก ศวก. เครือข่าย ดีเด่น ด้านปศุสัตว์				←										→		→ ปศ.	
3. การให้บริการของ ศวก.																	
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร				←												→	
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร				←												→	
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน				←												→	
4. การอบรมเกษตรกร																	
4.1 การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ของ ศวก. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร							←								→		
1) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ 1	10	ราย	2,500				7										
2) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ 2	10	ราย	2,500									28					
3) เวทีและเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 1	10	ราย	2,500											9			
4.2 สรุปผลการอบรม													←		→		
4.3 อบรมความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์	10	ราย	-			←										→ ปศ.	
4.4 อบรมเกษตรกรเรื่องดิน และสาร พด.								←								→ พด.	
5. พัฒนาทีมงาน																	
5.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก						←										→	

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ	
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน	-	-	720														
6.1 การรายงานความก้าวหน้า	12	ครั้ง	-	←												→	ทุกวันที่ 25 ของเดือน
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน													←	→			